EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 17.12.2012
COM(2012) 765 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Pregled Direktive 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o vzpostavitvi okvira za določanje zahtev za okoljsko primerno zasnovo izdelkov, povezanih z energijo (prenovitev)

Pregled 2012

(Besedilo velja za EGP)

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Pregled Direktive 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o vzpostavitvi okvira za določanje zahtev za okoljsko primerno zasnovo izdelkov, povezanih z energijo (prenovitev)

Pregled 2012

(Besedilo velja za EGP)

1. Uvod

V skladu s členom 21 Direktive o okoljsko primerni zasnovi izdelkov mora Komisija najpozneje leta 2012 pregledati učinkovitost Direktive o okoljsko primerni zasnovi izdelkov in njenih izvedbenih ukrepov ter oceniti ustreznost razširitve področja uporabe Direktive na izdelke, ki niso povezani z energijo.

2. Učinkovitost Direktive

Komisija je leta 2011 začela izvajati posebno študijo (v nadaljnjem besedilu: ocenjevalna študija), katere namen je pregled učinkovitosti (i) Direktive in njenih izvedbenih ukrepov, (ii) metodologije za okoljsko primerno zasnovo, (iii) praga za izvedbene ukrepe, kot so opisani v členu 15 Direktive, (iv) nadzora trga in (v) ukrepov za samoreguliranje[1].

Opravljena je bila tudi ločena posebna študija za posodobitev metodologije, na podlagi katere je bila pripravljena Metodologija za okoljsko primerno zasnovo izdelkov, povezanih z energijo (MEErP)[2].

V ocenjevalni študiji je bilo ugotovljeno, da Direktiva o okoljsko primerni zasnovi izdelkov dosega svoje cilje politike (prosti pretok blaga in varstvo okolja) ter da revizija Direktive trenutno ni nujna ali potrebna za povečanje učinkovitosti njenih izvedbenih ukrepov.

V študiji je bilo zlasti poudarjeno naslednje:

- Direktiva načeloma dosega cilje politike. Od leta 2005 je glavni poudarek izvedbenih ukrepov energetska učinkovitost. Razpoložljivi podatki kažejo, da postajajo energetsko učinkoviti vsi izdelki, ki so urejeni z izvedbenimi ukrepi za okoljsko primerno zasnovo[3];

- za pravilno oceno celotnega učinka Direktive ter izvedbenih obveznih in samoregulativnih ukrepov je še prezgodaj, saj se še ne uporabljajo dovolj dolgo. Za eno izmed dvanajstih uredb za okoljsko primerno zasnovo izdelkov, ki so bile

---

1 Za končno poročilo (objavljeno marca 2012) glej http://cses.co.uk/ecodesign_evaluation.

2 Za novo metodologijo glej http://www.meerp.eu/.

3 V treh primerih (domača razsvetljava, stanje pripravljenosti, obtočni sistemi) zahteve glede okoljsko primerne zasnove neposredno prispevajo k temu ukrepu. V enem primeru (televizijski sprejemniki) se šteje, da je največjo vlogo imel tehnološki napredek. V enem primeru (zunanji napajalniki) ni dovolj podatkov, da bi ocenili učinke izvedbenega ukrepa.

sprejete v času ocenjevanja, zahteve stopnje 1 še niso začele veljati, za osem izvedbenih ukrepov pa še niso začele veljati zahteve stopnje 2. Poleg tega od dveh predlaganih prostovoljnih sporazumov Komisija doslej ni podprla še nobenega[4];

- šteje se, da so okvirna merila o sprejetju izvedbenih ukrepov za okoljsko primerno zasnovo, opredeljena v členu 15 Direktive o okoljsko primerni zasnovi izdelkov, še vedno ustrezna;

- v študiji o (novi) metodologiji za okoljsko primerno zasnovo izdelkov, povezanih z energijo (MEErP), so bila obravnavana številna metodološka vprašanja.

V študiji je bila opredeljena tudi cela vrsta izzivov, s katerimi se srečujejo na ravni EU in ravni držav članic pri izvajanju Direktive o okoljsko primerni zasnovi izdelkov in njenih izvedbenih ukrepih, vključno z:

- zapletenim in dolgotrajnim pripravljalnim postopkom;

- omejenimi podatki za odločitve v okviru politike (npr. tržni trendi in tehnološke spremembe, tržni podatki, podatki o uspešnosti iz dejavnosti nadzora trga itd.);

- nezadostnim usklajevanjem ukrepov za okoljsko primerno zasnovo z drugo zakonodajo EU, kot so direktiva o odpadni električni in elektronski opremi (OEEO), direktiva o omejitvi uporabe nekaterih nevarnih snovi v električni in elektronski opremi (RoHS) ali direktiva o energetski učinkovitosti stavb;

- nezadostnimi viri za obvladovanje vse več regulativnega, komunikacijskega in standardizacijskega dela;

- vprašanja v zvezi z ravnjo zahtevnosti nekaterih zahtev, zlasti zahtev stopnje 1;

- preostalimi možnostmi za nadaljnjo obravnavo vprašanj, ki niso povezana z energijo, v zvezi z izdelki, povezanimi z energijo (npr. učinkovitost materialov, možnost reciklaže itd.);

- zamudami pri pripravi ustreznih harmoniziranih standardov;

- nezadostnim in neučinkovitim nadzorom trga[5].

Komisija je na podlagi te študije oblikovala več ugotovitev o ukrepih, ki jih je treba sprejeti. Sprejema zlasti ukrepe, ki bodo prispevali k boljši uporabi Direktive in njenih izvedbenih ukrepov. Med najpomembnejšimi ukrepi so:

- prenos nezakonodajnega dela (zlasti komunikacijskih dejavnosti) na zunanje organe, da se viri Komisije namenijo razvoju in izvajanju pravno zavezujočih aktov. Komisija bo na vprašanja javnosti o okoljski zasnovi, energijskem označevanju in označevanju pnevmatik odgovarjala prek spletišča Europe Direct[6]. Poleg tega

---

4 Prostovoljni sporazum o kompleksnih TV-komunikatorjih naj bi bil sprejet še leta 2012, medtem ko bo sporazum o opremi za slikovno snemanje sprejet leta 2013.

5 Ocenjuje se, da 10 %–20 % izdelkov, ki jih zajemajo izvedbeni ukrepi, ni skladnih.

6 Glej http://europa.eu/europedirect/index_sl.htm.

Komisija skupaj z Izvajalsko agencijo za konkurenčnost in inovativnost (EACI) ustanavlja posebno „komunikacijsko službo za pomoč uporabnikom“, ki bo zagotovila podporo pri (i) pripravi in vodenju informacijskih kampanj na področju okoljsko primerne zasnove in energijskega označevanja ter (ii) odgovarjanju na vprašanja državljanov, zainteresiranih strani in drugih ustreznih strani;

- nadaljnje izkoriščanje strokovnega znanja drugih organov EU, vključno s Skupnim raziskovalnim središčem (JRC) in EACI. JRC bo na primer bolj vključen v razvoj tehničnega prispevka k novim izvedbenim ukrepom, spremljanje standardizacije za izbrane skupine izdelkov ter prispevanje k razvoju celovitejšega zakonodajnega procesa različnih instrumentov politik (okoljsko primerna zasnova, energijsko označevanje, znak za okolje, zelena javna naročila, OEEO, RoHS itd.);

- nadaljnja krepitev uporabe strokovnega znanja zainteresiranih strani (držav članic, industrije in nevladnih organizacij), zlasti v postopku pregleda in spreminjanja obstoječih izvedbenih ukrepov[7];

- vzpostavlja se tudi podatkovna baza o energetski učinkovitosti in drugih okoljskih vidikih izdelkov, ki se dajejo na trg EU;

- uporaba zunanjih strokovnjakov (vključno s svetovalci za novi pristop) za tesnejše spremljanje standardizacije, ki jo opravljajo evropski organi za standardizacijo za izvedbene ukrepe za okoljsko primerno zasnovo. Podpora nevladnim organizacijam in omogočanje, da aktivno sodelujejo pri standardizaciji;

- začetek letnega zbiranja podatkov za nadzor trga in skupnih ukrepov za nadzor trga med nacionalnimi organi v okviru delovnega programa „Inteligentna energija – Evropa“ za leto 2013 za krepitev izvrševanja zakonodaje na področju okoljsko primerne zasnove in energijskega označevanja. Vzpostavlja se tudi podatkovna baza o energetski učinkovitosti in drugih okoljskih vidikih izdelkov, ki se dajejo na trg EU.

3. Razširitev področja uporabe Direktive

V skladu z določbami člena 21 Direktive je študija ocenila tudi primernost razširitve področja uporabe Direktive na izdelke, ki niso povezani z energijo.

Komisija je na podlagi študije ugotovila, da trenutno ni potrebe po razširitvi področja uporabe Direktive o okoljsko primerni zasnovi na izdelke, ki niso povezani z energijo.

V študiji je bilo zlasti poudarjeno naslednje:

- nezadostne izkušnje s trenutnim področjem uporabe Direktive (v prenovitvi iz leta 2009 razširjeno na izdelke, povezane z energijo). Doslej se vsi izvedbeni ukrepi, ki jih je pripravila Komisija, nanašajo na izdelke, povezane z energijo. Delovni načrt za okoljsko primerno zasnovo izdelkov za obdobje 2012–2014 vsebuje prvo skupino izdelkov, povezanih z energijo, kot so na primer okna in toplotna izolacija;

---

[7] Do konca leta 2014 bo pregledanih 11 izvedbenih ukrepov (osem ukrepov v zvezi z okoljsko primerno zasnovo in trije ukrepi v zvezi z energijskim označevanjem).

- prva prednostna naloga je, da se končata regulativno delo v okviru Direktive o okoljsko primerni zasnovi izdelkov iz leta 2005 in prvi delovni načrt za okoljsko primerno zasnovo izdelkov za obdobje 2009−2011. Sicer bi se zaradi vse večje delovne obremenitve pri potrebnem izvajanju obstoječih delovnih načrtov[8] in začetku izvajanja pripravljalnih študij za nove skupine izdelkov skupaj z omejenimi viri regulativno delo za skupine izdelkov, ki niso povezani z energijo, lahko podaljšalo (vsaj do leta 2015);

- za izdelke, ki niso povezani z energijo, je potreben drugačen pristop. Za razliko od izdelkov, ki potrebujejo energijo, številni izdelki, ki niso povezani z energijo (na primer hrana, pijača, tekstil), znatno vplivajo na okolje, kar se večinoma dogaja v zgodnejši fazi življenjskega kroga (na primer pri proizvodnji surovin pri govedu in pridelkih), zato preskušanje izdelka ne bi bilo več ustrezno za ugotavljanje skladnosti;

- trenutne občutne težave pri ugotavljanju izvršljivih zahtev za okoljsko primerno zasnovo za navedene skupine izdelkov, ki niso povezani z energijo in imajo največji potencial za prihranke energije[9].

4. Sklepne ugotovitve

Komisija se je 19. aprila 2012 posvetovala s posvetovalnim forumom o okoljsko primerni zasnovi izdelkov glede priporočil ocenjevalne študije in njenih predhodnih ugotovitev. Stališča Komisije o nadaljnjih ukrepih za izboljšanje učinkovitosti Direktive in njenih izvedbenih ukrepov ter njeno področje uporabe so podprle tudi zainteresirane strani[10].

Komisija zato ugotavlja, da **ni potrebe po takojšnji reviziji Direktive o okoljsko primerni zasnovi izdelkov niti po razširitvi njenega področja uporabe na izdelke, ki niso povezani z energijo**, ter predlaga naslednji pristop:

- če je primerno, se lahko posebni vidiki Direktive o okoljsko primerni zasnovi izdelkov, ki so bili predmet sedanjega pregleda, ponovno ocenijo v prihodnjem pregledu direktive o energijskem označevanju leta 2014. Učinki izvedbenih predpisov o okoljsko primerni zasnovi izdelkov in prenesenih predpisov za energijsko označevanje, ki se uporabljajo za enake izdelke, povezane z energijo, so pogosto povezani in se dopolnjujejo;

- vsaka prihodnja ocenjevalna študija, v kateri bo pregled posebnih vidikov Direktive o okoljsko primerni zasnovi izdelkov, bi morala:

    - upoštevati rezultate ocenjevalne študije iz leta 2011 in po potrebi posodobiti priporočila;

---

8 Zlasti izvajanje, komunikacijske in pravne dejavnosti ter delo na 35 standardih.

9 Zahteve se zdijo izvedljive za izdelke, ki niso povezani z energijo, kot je pohištvo, kemikalije za čiščenje, žimnice, igrače. Vendar ti izdelki predstavljajo majhen delež vseh vplivov na okolje glede izdelkov, ki niso povezani z energijo.

10 Glej zapisnik posvetovalnega foruma za okoljsko primerno zasnovo izdelkov z dne 19. aprila 2012 http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sustainable-business/ecodesign/consultation-forum/files/20120419_min_en.pdf.

- na podlagi novo dostopnih dokazov posebno pozornost nameniti vidikom, ki morda v ocenjevalni študiji iz leta 2011 niso bili v celoti obravnavani (kot so učinkovitost izvedbenih ukrepov in harmoniziranih standardov ter tesnejše usklajevanje pri izvajanju obeh direktiv).

Komisija bo še naprej sodelovala z državami članicami in zainteresiranimi stranmi, da bi izboljšala izvajanje Direktive o okoljsko primerni zasnovi izdelkov in njenih izvedbenih ukrepov.